

dovšene predloge, če jih tudi poslanci nimajo 48 ur v rokah.

Predlog se vsprejme in seja konča.

12. seja dne 16. oktobra.

Gosp. deželni glavar grof Thurn otvori ob 10. uri dopoludne sejo.

Po prečitani in odobrenji zapisnika zadnje seje se vname med deželnim glavarjem in posl. Apfaltrernom živahen razgovor zaradi razžaljivih besed, katere je zadnji rabil v zadnji seji in poslanec Detela ostro zgrabi posl. Apfaltrerna.

Nekaj došlih prošelj izroči se raznim odsekom.

Poslanec Svetec poroča ustno v imenu gospodarkega odseka o agrarnih razmerah na Kranjskem, in sicer o žganjepivstvu in stavi naslednje predloge:

1. Načrt zakona, s katerim se prepoveduje točiti špirit za pijačo (načrt je izdelal gosp. poslanec Svetec z naredbo kr. hrvatsko-slavonske in dalmatinske deželne vlade z dne 25. oktobra 1881., št. 16.473), odstopa se deželnemu odboru z nalogom, da oboje vsestransko preudari, poizvé mnenje vis. c. k. deželne vlade in potem v prihodnjem zasedanju svoje nasvete stavi, eventualno da v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru zakon, po katerem se za vse Kranjsko prepové ob nedeljah in praznikih žganje točiti.

2. Deželnemu odboru se nalaga, visoki c. k. deželni vladi podati prošnjo, da bi blagovolila gledati na to, da se število lokalov, v katerih se žganje toči, kolikor možno zniža in da bi se pri podelovanju novih koncesij kar najstrožje ravnalo.

3. Deželnemu odboru se nalaga, da ukrene potrebno, da bi se s pripomočjo c. kr. državnih organov, zlasti c. k. žandarmerije, strogo pazilo na to, da se točarne natančno držé policijske ure.

Zakon, zadevajoč omejitev žganjepitja, kateri zakon je izdelal posl. gosp. Svetec, izročil se je deželni vladi.

Ta zakon slove:

Po nasvetu deželnega zbora Moje vojvodine kranjske ukazujem tako:

§. 1. Špirit sam, ali z vodo in esencijami pomešan, ljudem za pijačo točiti je prepovedano. Ta prepoved zadeva tako tistega, ki ima od gosposke pravico žganje točiti, kakor tudi vsacega družega, ki bi tako pijačo svoji družini ali drugim delavcem dajal.

Navadno žganje, ki se kuha iz sadja, tropin, brinjevih ali družih jagod ni podvrženo tej prepovedi, in tudi ne likerji.

Prepovedano je pa, omenjenemu žganju kadarkoli špirita primešavati.

§. 2. Prodajalci špirita morajo svojo prodajo posebej naznaniti c. k. okrajnemu glavarstvu tistega kraja, kjer imajo prodajalnico: v Ljubljani pa mestnemu magistratu. To naznanilo naj se vpiše v poseben zapisnik.

§. 3. Kdorkoli kupuje špirit, mora se izkazati z dovolilnim listom od svojega župana. V ta list se zapiše ime kupca in njegovo prebivališče ter zakaj in koliko špirita on potrebuje. Župan dovolilnega lista ne sme dati nikomur, ki je sumen, da ga obrne v prepovedani namen (§. 1). Prodajalcem je pa prepovedano, prodati komu špirita, ako nima dovolilnega lista, ali prodati mu ga več, kakor ima v tem listu potrebe zapisane.

Te liste morajo prodajalci spravljati ter jih gospodski, kedar zahteva, pokazati.

§. 4. Prestopniki prepovedi, danih v §. 1., kakor tudi prodajalci od špirita, ki te prodaje ne naznanijo, ali špirit prodajajo takim, ki nimajo dovolilnega lista, ali več, kakor je v njem zapisane potrebe, zapadajo

globi od 1 do 100 gold., in kdor bi ne mogel plačati, pa zaporu tako, da je za vsacih 5 gold. en dan zavora; za manjšo globo pa primeroma, pa ne manj kot 6 ur. Kdor je bil trikrat kaznovan, zgubi pravico žganje točiti ali špirit prodajati. Krivca zadenejo tudi stroški, kl bi nastali, če se sumnjiva pijača kemično preišče.

§. 5. Preiskava in kaznovanje teh prestopkov pristoji c. kr. okrajnim glavarstvom, oziroma v Ljubljani mestnemu magistratu ter se je pri tem ravnati po določbah za politične prestopke izdanih.

§. 6. Mojemu ministru za notranje reči se nalaga izvršitev tega zakona.

(Dalje prihodnjič.)

Zabavne stvari.

Nos.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Gorenjec, Podgoričan.

(Dalje.)

Ta nepremišljena ponudba je v Kovalevu zatrla vso potrpežljivost. „Jaz ne umejem, kako Vi morete burke briti“ — prikipelo mu je iz srca — „ali res ne vidite, da jaz nimam tega, s čemer bi mogel njuhati? — Da bi vrag posmrčal Vaš tobak! Jaz sedaj ne morem ni pogledati tobaka, ni Vaše ostudne brezovice; da mi... Po teh besedah je hudo razsrjen iz časnikarske „ekspedicije“ odšel k častnemu redarskemu nadzorniku.

Kovalev je prišel k nadzorniku tista trenotja, ko je ta po spanji stezal se, ko je malo posmrčal in opomnil: „Turška motika, zdaj pa še lepo zaspim kaki dve uri!“ — torej lahko znate, da kolegijskega prisednika prihod ni bil prav nič priličen. Častni nadzornik je bil iskren pospeševatelj vseh poskušenj in rokotvorstev, a carsko „asignacijo“ je najraje imel: „To je gotovo“ — opominjal je rad — „da nič lepšega ni na sveti, nego je to: ne prosi jedi, prostora ne potrebuje mnogo, v žepu najraje biva — in ne razbija se“.

Častni nadzornik je dosti mlačno sprejel Kovaleva in povedal, da po obedu ne utegne, da bi sprejemal preiskave, da sama natora zahteva to, ko se človek najé, da malo oddahne se (to je kolegijskemu prisedniku pričalo, da častni nadzornik ni neveren starodavnim modrijanom) in da rednega človeka nikoli nobenega ne ostavi nos.

To je bila beseda, ne po strani, temuč naravnost — iz oči v oči. Moramo opomniti, da je Kovaleva nenavadno lahko razžalil človek. Lahko je prizanašal vse, kar so govorili strogo o njem, ali nikakor ni osvobodil, če je kdo kaj zinil zoper njega čast ali stan. Da, trdil je, da bi gledališčarji v gledaliških prizorih morali opuščati vse, kar se ozira na više častništvo, štabnih častnikov pa bi ne smeli napadati nikakor. Častnega nadzornika pozdrav ga je zmotil tako, da je stresnil glavo, o čutji svojega dostojanstva razprostrl roci in potožil: „Preverjen sem, da po takih Vaših opomnjah jaz ne morem spregovoriti ničesar...“ — in odšel je.

Pripeljal se je domov, jedva je čutil nogi pod seboj. Uže je bil mrak. Žalostno, nenavadno zoperno se mu je zdelo njegovo bivališče po vsem tem iskanji. — V predno sobo prišedši je opazil na usnjatem in vmazanem divanu svojega slugo Ivana, da leži na hrbtu, da pljuje v strop in da se pljunki dosti izdatno prijemljó zmirom tistega prostora. Ta slugina malomarnost je razgadila ga; udaril ga je s klobukom po ustnih in pokaral: „Ti, svinjar, vselej se z glupostimi zabavljaš!“

Ivan je, kakor blisek, planil z divana in na vse pretega hitel plašč jemati z njega.

Ko je bil majór prišel v svojo sobo truden in otožen, omahnil je na naslonjač, po nekajkih vzdihih pa je opomnil: „Ljubi Bog! usmili se me! Zakaj me tako pokoriš? — Da sem brezi te ali te roke, ali brezi kate-
tere noge — rad bi trpel; ali če nosa nima človek — vrag zna to: ptica ni ptica, meščan ni meščan: s kratka, dej, če prav imata vsak svoje rodišče! Pa da sem ga zgubil na vojski ali o kakem dvoboju, ali da sem sam povod tej zgubi; zginil je, da ne znam, ali zato, ali zato, pobegnil je sam ob sebi, nihče ni motil ga!... Le, ne, to ne more biti“ — opomnil je po nekolikem premisleku — „ni verjetno, da bi nos pobegnil, nikakor ni verjetno to. To je verjetno, da spim in bledem, ali pa, da se mi sanja; utegne biti, da sem tako ali tako zmočen, da nisem napil se vode, temuč vodke — in z njo natrl brado. Bedasti Ivan je kde dobil vodke, a jaz, mogoče, je, da sem napil se je. Da bi majór resnično preveril se, ali je pijan, vščenil je samega sebe močno tako, da je vskriknul. Ta bol ga je popolnem preverila, da res živi in da dela. Varno se je približal zrkalu: iz početka je na pol mežal, a pogledal je, ali se morebiti nos pokaže na svojem prostoru; pa ta trenotek je odskočil in opomnil: „To je sramoten prizor!“

To je bilo res neumljivo! Da je zgubil se kakov gumb, — zgubila kakova srebrna žlica, kaka ura, vse to bi nič ne bilo, naj bi se bilo zgubilo, kar koli, ali da je nos zginil, pa še pod drugo streho?!... Majór Kovalev je premislil vse razmere, a skoro vse je bilo podobno resnici, da ne more te nesreče povod biti nihče drug, nego štabnega častnika soproga Podtočina, ki je želela, da bi se pozakonil z nje hčerjo. Saj bi bil sam rad obesil se ná-jo, ali ogibal se je ženitbene pogodbe. Ko je bila štabnega častnika soproga objavila mu kar naravnost, da bi rada, da bi se nje hči pozakonila z njim, umikal je malo po malo svoje poklone in naposled izginil, trdil je, ker je še mlad, da mora služiti še kakih pet let, ali da bi razmerno bilo, vsaj dve leti. Ali štabnega častnika soproga je, to je gotovo, osvetila se mu, sklenila je, da ga pokvari, zato je pobotala se, Bog zna, s kakimi baburami, da nikakor nisi mogel lahko razsoditi, da so nos odrezali mu: nihče ni zahajal k njemu v sobo; Ivan Jakovljevič ga je bril vsako sredo, a celi ta dan in četrtek je imel nos cel, — kar je pomnil in znal, jako zdrav nos; pa saj bi bil čutil in brezi vsakoršnega dvoma bi rana ne bila mogla tako hitro zaceliti se in zgladiti, kakor kak mlinec. Koval je sklepe v glavi, da štabnega častnika soprogo pozove na sodbo, kakor ovo zakon dovoljuje, ali da se njej sami oglasi in da jej dokaže osveto. Njega zamišljenost je pretrgal svit, ki je bil posijal skozi do céla luknjaste duri in oznanil, da je v prednji sobi svečo prižgal Ivan. Skoro je prikazal se Ivan sam, svečo prinesel pred seboj in jasno razsvetlil vso sobo z njo. Prvi gibljaj majórja Kovaleva je bil, da je zgrabil robec in z njim zatisnil prostor, kjer je poprejšnjoga dné še bil nos, zato da bi glupi sluga ne zijal, ko bi zagledal, da ima — gospod, pa tako čudovit obraz.

Ivan ni utegnil zlesti v svoj brlog, začul je v predni sobi neznan glas: „Ali tukaj biva kolegijski prisednik Kovalev?“

„Koraknite naprej, major Kovalev biva prav tukaj“ — oglasil se je Kovalev, brzo je skočil po konci in odprl duri.

Došel je redarsk uradnik, krasno vzrastel moški, zalizcev — ne presvetlih, ne pretemnih, dosti zalitega obradija — prav tisti, ki je o začetku te povesti stal konci Izakijevskega mosta.

„Ali ste Vi račili ter izgubili svoj nos?“

„To je — da.“

„Našli smo ga!“

„Kaj ste povedali?!“ — kriknil je major Kovalev. Sama radost mu je ustavilo besedo. Strmel je očaran v mestne četrtine (kvartalni) nadzornika, ki je stal pred njim, imel je napeto šobo in napihnjen obraz, jasno je va-nj svetila plapolajoča sveča. „Kako ste našli ga?“

„Poseben slučaj je bil to: zalótili so ga prav za prav, ko je bežal. Uže je sedel na brzovi in hotel je pobegniti v Rigo. Popotni list je uže davno bil napisan na imé nekovega uradnika. Čudovito je to, ker sem jaz sam iz početka sodil, da je to kakov gospod. A sreča je bila to, imel sem naóčnike pri sebi, ter sem takoj preveril se, da je nos to. Jaz sem brljav: ko Vi stojite pred menoj, vidim le, da imate obraz, a nosa ne vidim, niti brade, ničesar ne vidim. Moja sokrva (tašča), to je, moje soproge mati, ta tudi ne vidi prav nič.“

Kovalev sam ni znal, kje je in kdo. „Dejte, nu, kje je? — jaz kar pobegnem k njemu!“

„Ne prenažite se. Jaz znam, kaj Vam je nos dolžan, človek to lahko umeje sam ob sebi. A čudovito je to, ker je glavni krivičnik te neugode sleparski brilec v Voznesenski ulici, — brilec, ki je zdaj na odhodu. Uže dolgo časa sem jaz pazil na pijanega in ko je kradel; pred tremi dnevi je v neki prodajalnici zmeknil dvanajstorico gumbov. Vaš nos je prav tak, kakoršen je bil.“ Po teh besedah je nadzornik segnil v žep in iz njega prinesel nos, zavit je bil v papir.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. (*Vernih duš praznik*) praznovalo je dostojno tudi prebivalstvo ljubljansko v cerkvah in na pokopališči pri sv. Krištofu. Grobi bili so lepo okinčani, občinstva pa toliko, da je bilo vse črno. Pevski zbor čitalnični zapel je pri skupnem spominku Sokolovskem, na katerem nahajamo vse pokojne narodnjake, kar nam jih je pobrala nemila smrt v zadnjih dveh desetletjih. Bleiweis, Toman, Costa, Cojs in dolga vrsta drugih narodnjakov, katerih srca so gorela in ki so požrtvovalno in složno delali za pravice in razvitek naroda slovenskega, stopili so ta dan v duhu med nas spominjaje nas, ne pozabiti britkih časov hudega boja in trpljenja, pa tudi ne zgrešiti sedanje boljše prilike, storiti složno s prijatelji enakih narodnih pravic vse, da se vtelesijo in v ljudstvu našem oživé ona načela, za katere smo se samo v teoriji borili, dokler ni nastopila doba, katera nam vsaj priznava enakopravnost.

Vernih duš dan, ki nas bližje primakne našim dragim pokojnikom, naj bode tudi našemu narodu povod v to, da se zopet hvaležno spominjamo zasluženih svojih prvoboriteljev in da v složnem delovanju vsi kažemo, da hočemo, vsi zvesti sinovi matere Slovenije, odločno pa tudi s premislikom izvrševati in dopolnovati ono, kar so nepozabljivi pokojniki neustrašeno pričeli nasproti velikanskim zaprekam.

— (*Slovensko gledališče*) je tudi v soboto večer podalo našemu občinstvu praznikom primerno žaloigro „Mlinar in njegova hči“, katera je privabila v gledališče mnogo občinstva. Igralo se je prav hvalevredno, posebno pa omenjamo igralce glavnih nalog: mlinarja Črnota (gosp. Kocelj) in Marice (gospica Petrinska), pa tudi vse manjše naloge prejemale so zaslužno pohvalo.

— (*O otvorjenji novega šolskega poslopja za ljubljansko učiteljske*) poroča „Ljublj. List“ od dne 3. t. m. sledeče: „Z Najvišjim sklepom z dné 21. oktobra 1882.